

Na tělo

Zdálo by se, že známé nesnáze a pohromy posledních dvou let zaženou lidi do soukromých ulit a zejména jedna z nepostiženějších oblastí, totiž kultura, se bude těžce vzpamatovávat. Kdybychom takový předpoklad přiložili na tělo jedné z mnoha pravidelných místních kulturních akcí, totiž Blatenskému fotofestivalu, a poměřili ho skutečností, zjistili bychom, že nejenže loňský fotofestival na poslední chvíli předběhl podzimní lockdown, ale že se bez nejmenšího zaváhání díky neúnavné práci a úsilí organizátorů konal i letošní 16. ročník, který nic neslevil z úrovně předchozích let a přinesl ještě nabitější program, než tomu bylo loni. Třicet osm vystavujících fotografů a jména autorů hlavních výstav mluví za všechno. Snad jediné, co podprahově hlodalo v mysli organizátorů, se vloudilo do tématu. Vždyť na co snad každý v uplynulém roce myslel v tajných i přiznaných obavách? Přece na tělo!

V tvorbě fotografa **Pavla Brunclíka** však nehledejme žádné negativní konotace. Již od sedmdesátých let, kdy po absolvování matematicko-fyzikální fakulty UK vystudoval i FAMU, objevoval v tělu a tělesnosti ideál krásy, obdivoval geometrickou dokonalost a harmonii tvarů, energii i tajemství gest, a za zobrazovanou vnější tvář hledal duši člověka. O tom všem bohatě vypovídají vystavené soubory: velkoformátové černobílé fotografie ze souboru *Geometrie nahoty* vznikaly ve spolupráci s baletním souborem Národního divadla v Praze. Vysoce esteticky působící kompozice utvářené nahými těly tanečnicků jsou abstraktním vyjádřením krásy umění i zachycením kouzla prchavého okamžiku. Dokládají však také výsostnou znalost fotografického ateliérového řemesla a nepochybně jsou i poctou tanečnímu umu zobrazených aktérů. Ze zcela jiných zdrojů čerpá poodhalená nahota souboru *Cizí ženy*. Erotickým napětím dýchající fotografie jsou pojednány s mimořádným vkusem a zaujetím pro ženskost. Od sedmdesátých let se Pavel Brunclík věnuje také portrétování významných osobností českého veřejného života. Ze souboru *46 Čechů* však byly, bohužel, vystaveny pouhé 3 portréty. Krajinu jako nekonečně proměnlivé tělo Země autor pozoruje dlouhodobě. Vystavené fotografie vypovídají o pohledu citlivého výtvarníka nalézajícího v přírodě nejprotichůdnější emoce. Výstavu lze v blatenském muzeu navštívit až do 21. 11.

Protipólem introvertního Brunclíka je další český fotograf **Zdeněk Lhoták**. Energický, sršatý exhibicionista a recesista v sobě nezapře bývalého studenta tělovýchovy a vytrvalého dokumentaristu posouvajícího dokument do jiných dimenzí. Známy organizátor a kurátor byl v roce 2019 oceněn Asociací profesionálních fotografů ČR udělením titulu Osobnost

české fotografie za dlouhodobý přínos. Z jeho dokumentárních cyklů zabývajících se problémy vrcholového fotbalu (*Sparta*), tělesností tvrdé práce (*Horníci*), útlakem asijských etnik (*Tibet*) vnější stránkou duchovních nauk (*United colors of Nepal*), či zkoumáním vlastního těla (*Autoportréty*) byl v Blatné vystaven legendární soubor *Spartakiáda*, který vzniknul v roce 1985 při obvodní secvičné, a který zázračně uniknuvší komunistické normalizační cenzuře získal v následujícím roce 2. místo na World Press Photo. Lhoták tuto událost připomenul na své přednášce představením nevšedně graficky upravené knihy vydané v loňském roce, jež obsahuje všechny fotografie spartakiádního cyklu. Ještě předtím se však Spartakiáda stala podnětem ke společné performanci vystavujících a návštěvníků na podzámeckém nábřeží, při které někdejší cvičence-vojáky bledých těl oděné pouze do bílých trenýrek zastoupily Lhotákem vytvořené bílé figury, a blátem, kterým se na spartakiádě záhy pokryla těla cvičenců od hlavy až k patě, byla nyní zástupně pomazána těla páně Lhotáka a dvou dobrovolníků. A tak jako doba barokní objevila spor duše s tělem, odehrál se zde Lhotákův spor o svobodu a lidství, potažmo o vlastní fyzickou zdatnost, s neznámým pisatelem dopisu obhajujícím spartakiádu a s ní nevědomky i nesvobodný a nelidský režim. Vítězná pyramida vystavená těly blátem pomazaných odvážlivců stojících na malířských štaflích nad hlavami bílých figurin nenechala jásající dav na pochybách o historické pravdě.

Nahé tělo jako estetický objekt se v různých variacích objevilo i na otevřené scéně, například v souboru **Martina Halamy** nazvaném *Kapky intimacy* nebo na fotografiích **Martina Andrla**. Obdobně i téma cvičení a tužení svalů bylo obsahem reportáže z prostředí kulturistiky **Tomáše Loukoty** s názvem *Tělo jako důkaz*, nebo na snímcích **Jana Jirkovského** z tělocvičny Sokola, byť poselství těchto souborů bylo zcela jiné než u Lhotáka. I další fotografové prozkoumali tělo důkladně ze všech stran: objevil se námět autoterapie, sociální role člověka, často pak jako úvaha o pocitech, které jsou spjaty s tělesností, třeba výborný cyklus **Vandy Mesiarikové** *Night Maps*, s těhotenstvím prožívaným - soubor **Šárky Valáškové** *Já/nejá* - i nepřicházejícím - intimní fotografická zpověď **Šárky Klímové** v souboru *Já je někdo jiný* - nebo role těla v kulturní historii lidstva - soubor talentované **Zuzany Fajmonové** *Antika* vytvořený pomocí techniky bodypainting. Tématu změn a nejistot dospívání se citlivě dotknul **Vladimír Skalický** fotografiemi svých synů nebo **Simona Kala**, která své jemné, pastelově laděné snímky vytvořila rovněž v prostředí své rodiny. Překvapením byly fotografie **Jiřího Chlady** vytvořené jednouchými technickými prostředky za použití obrazové metafory, pojednávající o hříšném chování člověka vůči živému tělu přírody. Tento cyklus stejně jako precizní konceptuální

fotografické obrazy i na mezinárodní scéně mimořádně úspěšného **Miloše Nejezchleby**, vybudované na principu barevného kontrastu a prolínání skutečnosti s ireálními představami, lze stále ještě shlédnout v Kulturní kavárně Železářství U Šulců.

Ani trápení s covidem nemohlo být tentokrát vynecháno; promítlo se do fotografií **Šimona Pikouse**, nebo mrazivého svědectví **Zuzany Štolcové** o vztahu na dálku v době covidové. Nejsilněji zapůsobilo prostřednictvím portrétů sestřiček po službě v covidáriu ARO na Bulovce pořízených v době první vlny pandemie známým pražským fotoreportérem **Davidem Neffem**. Tiše výmluvné pohledy zdravotních sester, jejichž tváře jsou rozbrázděny otisky příliš dlouho nošených respirátorů, není třeba komentovat. A není náhodou, že právě tento soubor byl oceněn v soutěži Czech Press Photo 2020.

Jak psal v úvodu festivalového katalogu moderátor a autor Ozvěň fotojatek **Honza Flaška** (cituji): „Ten, komu se po přečtení tématu letošního Blatenského fotofestivalu rozbušilo srdce v očekávání lechtivých čuňárniček, nejspíš utře nos“, ve výstavních prostorách nebyly tentokrát ke spatření ani klasické akty, natož cokoli ostřejšího. Jedinou drobnou výjimkou byl cyklus **Alžběty Jungrové *Burlesque!***, který autorka nasnímala v dráždivém prostředí zákulisí burlesky během několika let od skromných začátků této erotické show až po současnost s vystoupeními na pódii velkých divadel.

Nečekaný, nádherný dárek obdržel fotofestival od Marka Matuščíka. Student posledního ročníku magisterského studia Institutu tvůrčí fotografie v Opavě a také jeden z letošních vystavujících si zvolil jako téma své diplomové práce historii Blatenského fotofestivalu a na takřka třech stech stránkách ji systematicky a detailně zpracoval. Diplomku vydanou v reprezentativní knižní podobě úspěšně obhájil a posléze několik výtisků věnoval i organizátorům Blatenského fotofestivalu.

16. ročník Blatenského fotofestivalu skončil v neděli odpoledne rozhovorem Honzy Flašky s představitelem tzv. Slovenské nové vlny 80. let, dnes doma i v zahraničí vyhledávaným fotografem Tonem Stanem, a prezentací neméně věhlasné intermediální umělkyně Veroniky Šrek Bromové. O pomyslnou tečku se svým večerním koncertem přičinil harmonikář Václav Koubek, který po oba festivalové dny hrál své pamětnické písně také na vernisážích všech vystavujících.

Pro Blatenské listy napsala v září 2021 Iva Capoušková

